

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr M2022/00531

Vårt dnr R-2022-18

Malmö den 15 augusti 2022

REMISSVAR: Skrivelsen Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet

---

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt.

Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadörer, katalysatorer och garanter för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för Avfall Sveriges ställningstaganden och åtgärder för att utveckla avfallshanteringen och kommunernas roller.

Avfall Sverige anser att avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur och att avfallshanteringen ska ge god och behovsanpassad service för medborgare och verksamheter. Frågor om förebyggande, återanvändning och avfallshantering ska integreras tidigt i samhällsplaneringen. Avfallsinnehavare ska följa avfallshierarkins principer på samma sätt som kommuner och producenter. Förorenarens betalningsansvar och principen om producentansvar ska fullföljas.

2. Sammanfattning

- Avfall Sverige välkomnar rapporten och tillstyrker huvuddelen av förslagen.
- Även beivrandet av brott mot den kommunala ensamrätten att transportera eller organisera borttransport av visst avfall behöver ingå i de fortsatta myndighetsuppdragen mot avfallsbrott.
- Avfall Sverige avstyrker för närvarande förslaget om A-skylt på yrkesmässiga tillståndspliktiga avfallstransporter.
- Kraven på och kostnaderna för den legala avfallshanteringen behöver sänkas, för att minska efterfrågan av ”billigare” illegal verksamhet.
- Tillsynsvägledningen bör uppmuntra kommunerna att samarbeta mer internt inom sin egen organisation för att upptäcka och utreda avfallshandling som bedrivs av utomkommunala aktörer inom kommunens område och som strider mot miljöbalken och dess föreskrifter.
- Vid kommande översyn av bestämmelserna om tillstånd- och anmälningsplikt för transport av avfall behöver yrkestrafiklagstiftningen beaktas.
- Länsstyrelsernas register över meddelade tillstånd och utförda anmälningar om yrkesmässig avfallstransport behöver dels göras känd för allmänheten, dels kompletteras med åtminstone en hänvisning om vad som gäller för avfall under kommunal ensamrätt.
- En nationell kompetensförsörjningsplan samt regionala sådana bör tas fram för miljöbrottsbeivrande myndigheter.
- Avfall Sverige anser att det vid varje större och straffbar avfallsincident bör tillsättas en granskningskommission.
- Mängden avfall växer snabbare än tillsynsmyndigheternas möjlighet att kontrollera den. Det behövs mycket kraftigare tillsyn vid källan för att förebygga att avfall uppstår, exempelvis bygg- och rivningsavfall. Det är det effektivaste sättet att förebygga avfallsbrottslighet. Avfall Sverige saknar sådana förslag i skrivelsen.

3. Generella kommentarer

Avfall Sverige välkomnar rapporten och ansluter sig, med vissa synpunkter och tillägg, till rapportens nulägesbeskrivning och slutsatser.

Förslagen som tillstyrks särskilt är:

- Utöver den tillsyn som kommunernas miljönämnder har, får de länsstyrelser som har ansvar för tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter, även ansvar för tillsyn i fråga om nationella avfallstransporter samt ett samordningsansvar (avsnitt 5.1.2);
- Förbättrade möjligheter för utbyte av information mellan myndigheter (5.1.3, 5.1.4, 5.2.5, 6.2.3);
- Förslag till nya utredningsuppdrag, bl.a. om:
  - Möjlighet att kvarhålla avfallstransporter genom klampning och andra möjligheter för tillsynsmyndigheter att kunna stoppa avfallstransporter (5.2.1);
  - Utökning och förtydligande av Tullverkets befogenheter att utföra kontroller (5.2.3);
  - Vandelsprövning / bakgrundskontroll för verksamheter som hanterar avfall (5.2.2). Avfall Sverige vill tillägga till vad som beskrivs i rapporten, att krav på auktorisation ställs på bilskrotare enligt bilskrotförordningen (2007:186) och att det där ställs vissa krav som bör övervägas i utredningen om vandelskontroll/bakgrundskontroll (se t.ex. 4 § fjärde punkten förordningen);
  - Översyn av bestämmelserna om tillstånd- och anmälningsplikt för transport av avfall i avfallsförordningen (2020:614), se kommentar nedan om avsnitt 5.2.4;

Avfall Sverige tillstyrker också de uppgifter som myndigheterna åtar sig, bland annat:

- Länsstyrelserna avser att samordna regional miljöbrottsamverkan (en samordningsskyldighet som redan finns enligt miljötillsynsförordningen) och att delta i nationell miljöbrottsamverkan samt i dessa samarbeten lyfta in och prioritera avfallsområdet inklusive brottsförebyggande perspektiv, att utveckla och utöka tillsynsvägledningen inom avfallsområdet samt delta i och samordna tillsynskampanjer.
- Naturvårdsverket genomför under 2022-2023 tillsammans med länsstyrelserna tillsynsvägledningsinsatser avseende nationella avfallstransporter, tar fram vägledning i form av ett handläggarstöd för att bedriva uppsökande tillsyn inom avfall riktad mot illegal avfallshantering, startar upp samverkansforum för nationellt informationsutbyte inom avfallsbrottsområdet, med mera.

Enligt en ny bestämmelse, 26 kap. 13 a § miljöbalken (ändrings-SFS 2022:1100) får regeringen föreskriva att den som sysslar med miljöfarlig anmälningspliktig verksamhet ska kunna åläggas att lämna garantier för att kostnader för en eventuell återställning ska

kunna betalas, i händelse av exempelvis konkurs (gäller ej kommun, stat, region, kommunalförbund). För närvarande är också en departementspromemoria på remiss, med förslag till avgift för finansiering av länsstyrelsernas handläggning vid bedömning av ställda garantier (M2022/01312). Även detta visar på en inriktning att länsstyrelsernas roll i tillsynen över anmälningspliktiga verksamheter stärks. Det är bra.

Det är behövliga och viktiga åtgärder som nu föreslås för att komma till rätta med den illegala avfallshanteringen och kopplingar till organiserad brottslighet. I det fortsatta arbetet behöver fokus vara dels att stärka myndigheternas kompetens, befogenheter och samordning, dels att minska finansieringen av brottslig verksamhet genom att sänka kostnaderna för den legala avfallshanteringen. Det finns exempel på att privata avfallstransporter vänder i porten till avfallsbehandlingsanläggningar med anledning av priserna. Energiåtervinningsanläggningar börjar även tacka nej till att behandla restavfall som kvarstår efter källsortering och materialåtervinning, med anledning av kraftigt ökade kostnader orsakade av främst höjd avfallsförbränningskatt och ökade utsläppspriser. En följd av detta är ökad risk för att avfallet istället dumpas i naturen eller läggs på illegala deponier. Därför bör skatten på energiåtervinning och deponering tas bort och de administrativa pålagorna på avfallssektorn minskas för att istället utöka kraven och de ekonomiska styrmedlen på byggnation/rivning, produkter och konsumtion så att avfallsmängderna kraftigt minskas. Det är viktigt att det blir lätt att göra rätt!

Det är också viktigt att uppföljning sker vid upptäckt av allvarlig avfallsbrottslighet. Avfall Sverige anser att det vid varje större avfallsincident bör tillsättas en granskningskommission som utreder skeendet, källan till avfallet och eventuella brister i handläggning, myndighetssamordning och gällande lagstiftning för att på så sätt skapa ett kunskapsunderlag som kan bidra till förslag och förbättringar på hur avfallsbrottsligheten kan minskas.

Avfall Sverige menar att fler åtgärder mot avfallsbrott bör kunna vidtas och konstaterar att det kan övervägas inom utredningen om en stärkt miljöbrottsbekämpning (Dir. 2022:69).

4. Specifika kommentarer

Avsnitt 2.3.3 Begreppsdefinitioner – Avfallsbrott

I listan över de brottstyper som anges som avfallsbrott i skrivelsen saknar Avfall Sverige omnämnandet av 29 kap 9 § punkten 14 miljöbalken; d.v.s. *att yrkesmässigt eller annars i stor omfattning transportera avfall i strid mot kommunens ensamrätt att transportera avfall under kommunalt ansvar*. Överträdelsen nämns alltså inte i rapporten som det fortsatta arbetet mot avfallsbrottslighet ska omfatta.

Kommunens ensamrätt innebär att yrkesmässiga transportörer måste vara antingen kommunens egen organisation, eller transportörer som av kommunen upphandlats, auktoriserats, omfattas av dispens eller medgivits rätt enligt avfallsföreskrifterna att

transportera avfall. Brottet innebär att bedriva en verksamhet med transport av avfall utan att ha fått sådan rätt till det.

Straffbestämmelsen nämns inte i rapporten som ett avfallsbrott och avses alltså inte ingå i fortsatta arbetet, trots att det förekommer inom organiserad brottslighet. Avfall Sverige menar att förebyggande och beivrande av transporter i strid mot ensamrätten behöver ingå i de fortsatta uppdragen och överträdelsen behöver därför tas med i uppräknigen.

Avfall Sverige vill erinra om att det avfall som kommunerna enligt lag har ansvar för är avfall som är särskilt problematiskt av folkhälso- och miljöskäl. Samhällets kontroll över detta avfall är centralt för att säkerställa att avfallet tas om hand på lämpligt sätt. Oavsett om avfallet uppstår i ett hushåll eller i en verksamhet finns det samma behov av frekvent och kontrollerad borttransport av avfallet. Kommunens dagliga och löpande ansvar för avfallstransporterna – utförd av kommunens renhållningsorganisation, upphandlingsorganisation och avfallsansvariga nämnd – kan inte på ett samhälls- och företagsekonomiskt effektivt sätt ersättas av miljötillsyn.

Att yrkesmässigt eller annars i stor omfattning transportera sådant avfall i strid mot ensamrätten medför att samhället förlorar kontrollen över avfallsflödena och resulterar ofta i nedskräpning och dumpning. Det leder också till snedvridning av konkurrensförhållandena på marknaden för seriösa entreprenörer som upphandlats (eller auktoriserats) av kommunen. Dessa är ålagda att uppfylla miljömässiga, sociala och administrativa krav som kommunen ställer i enlighet med lagstiftningen, exempelvis rapportering. Verksamheter som transporterar avfall i strid med kommunala ensamrätten följer inte dessa krav och konkurrerar alltså inte på lika villkor. Enligt uppgift till Avfall Sverige, förekommer också utpressningsverksamhet i syfte att tvinga på verksamhetsutövare att anlita ”svartåkare” istället för kommunens upphandlade eller auktoriserade entreprenör. Även denna brottslighet behöver kraftfullt beivras.

Som konstateras i avsnitt 4.1.1 förekommer att aktörer som utför illegala avfallstransporter ingår i organiserad brottslighet. I avsnitt 2.4. anges att den viktigaste avgränsningen av uppdraget är den som gjorts genom definitionen av avfallsbrottslighet. Med anledning av vad som anförts ovan bör alltså även transport i strid mot kommunernas ensamrätt finnas med bland de avfallsbrott som utredningen omfattar. Det bör i polismyndighetens officiella uppföljningssystem betecknas som en otillåten nationell avfallstransport.

I skrivelsen anges att det för brottstypen otillåten avfallstransport finns kopplade två särskilda brottskoder, där den ena (8018) avser otillåten nationell avfallstransport och den andra (8019) avser otillåten gränsöverskridande avfallstransport. Om 29 kap 9 § 15 men inte punkten 14 anses ingå i beteckningen, finns risk för att brottsanmälan läggs ner bara av anledningen att brottet inte anges i polisens system. Det bör säkerställas att den ingår. Överträdelsen bör eventuellt flyttas till straffbestämmelsen 4 a § *otillåten avfallstransport* för att förtydliga att det faktiskt rör sig om otillåtna transporter (8018).

Även *brott mot förbudet mot dumpning eller förbränning av avfall enligt 15 kap. 27 § (29 kap. 8 § 12 miljöbalken)* saknas i uppräknningen av avfallsbrott.

Avsnitt 3.5 Tillsyn samt 4.2. Illegal avfallshantering inom Sveriges gränser

Avfall Sverige delar rapportens nulägesbeskrivning och slutsatser.

En särskild utmaning är, som framgår av rapporten (se 4.2.1 sid. 28 f. och 37), miljöbalkens tonvikt vid verksamhetsutövarens egenkontroll. Detta medför att tillsynsmyndigheterna inte utför egna provtagningar och att de uppgifter som verksamhetsutövarna lämnar in genom egna kontroller antas vara korrekta.

I anmälan om Urecycles anläggningar (batterifallet) påstod verksamhetsutövaren att farligt avfall inte skulle uppstå och hanteras. Det var enligt brottmålsdomen medvetet falska uppgifter som lämnades i anmälningarna, i egenkontrollprogram och som svar på frågor till myndigheterna. Det är i sig brottslig gärning. Först när inspektören tog egna prover uppdagades att uppgifterna var fel, även om misstanken fanns redan tidigare. Tillsynsmyndigheterna behöver stickprovsvis och vid misstanke om oegentligheter kontrollera avfallsflödena närmare genom granskning av företagets bokföring och kund- och entreprenörsfakturor. Anledningar till att myndigheter inte utför närmare kontroll mot bokföringen, kan vara resurs- eller kompetensbrist och oklarheter i lagstiftningen eller vägledningen i fråga om vilka befogenheter myndigheten har. Ofta kräver tillsynsmyndigheten bara uppgifter eller ett kvitto på mottagandet men kontrollerar inte dessa med tillsynsmyndigheten över mottagningsanläggningen eller tillsynsmyndigheten i mottagande kommun. Detta även när avfallet körs bort med anledning av ett direkt föreläggande om det. Bortforslingen kan också behöva övervakas. Det är alltså flera kommuner och flera länsstyrelser som kan vara berörda och kommunikationen mellan dessa måste fungera för att missbruk eller försök till brott ska uppdagas. Sådan kommunikation är förstås mycket resurskrävande, men bör kunna ske stickprovsvis och vid allvarigare fall.

Det är viktigt att rimliga krav ställs på de seriösa verksamheterna. Ökad skriftlig handläggning med allt ökande krav på redovisningar, provtagningar, rapportering och annan dokumentation i syfte att få kontroll på avfallsflödena utökar den administrativa bördan och därmed kostnaderna, ofta utan att få effekt på illegala verksamhet. Organiserad brottslighet synes manipulera dokument och medvetet lämna oriktiga uppgifter, men också hålla sig undan delgivning, bortse från förelägganden och förbud och kan därmed undkomma krav och kostnader. Det behövs därför andra kontrollmekanismer för att komma åt den organiserade brottsligheten, än att ställa ytterligare krav som även drabbar de seriösa verksamheterna.

Kompetensbrist

Om avfallsflödena ska följas så måste även pengarna följas, d.v.s. transaktioner, beställningar och faktureringar med kunder och leverantörer granskas. Det behöver därför

tillses att det finns kompetens hos tillsynsmyndigheten att granska verksamhetsutövarnas bokföring.

Myndigheter har ofta inte ordnat med praktiska möjligheter att kontrollera, stoppa eller ta hand om illegal verksamhet; exempelvis provtagningsutrustning, plomberingsutrustning, lås, avspärningstejp, anslag och lagringsplatser. Enligt Avfall Sverige kan det bero på miljöbalkens tyngdvikt vid egenkontroll, ökade rapporteringskrav och ökad omfattning av skriftlig handläggning till nackdel för uppsökande tillsyn samt en tradition av förtroendebaserad myndighetsutövning. Det gäller inom flera tillsynsområden, som livsmedelskontrollen och miljökontrollen. Rapporten vittnar exempelvis om (avsnitt 4.3.7) att det saknas praktisk möjlighet att fysiskt hålla kvar olagliga avfallstransporter samt omhändertagande av avfall, eftersom länsstyrelserna saknar uppställningsplatser för stoppade illegala transporter och upphandlade platser för förvaring av omhändertaget avfall. Sådana kan behöva anmälas eller ha tillstånd enligt miljölagstiftningen, om det inte görs en ändring i miljöprövningsförfordningen, vilket Avfall Sverige menar bör övervägas. Det finns flera exempel på fall då tillsynsmyndigheten förbjudit en verksamhetsutövare att ta in mer avfall, men det sker ändå.

Det behöver göras tydligt vilka befogenheter myndigheterna har för praktiska insatser i fråga om kontroller, avspärningar, etc.

I skrivelsen konstateras att det krävs viss utbildning för att upptäcka avfallsbrottslighet. De kommunala tillsynsmyndigheterna ser detta som en stor utmaning och de efterlyser samlad expertis dit miljöinspektörer kan vända sig och få stöd och råd. Detta stämmer väl med Avfall Sveriges bild. En särskild utmaning är kompetensförsörjningen, inte minst i glesbygd.

I skrivelsen anges (kap. 3.1) att Interpol i sin rapport augusti 2020 föreslår att när brott enligt miljölagstiftningen utreds bör samtidigt ekonomisk brottslighet utredas. Avfall Sverige vill understryka behovet av att förbättra tillsynsmyndigheternas kompetens och tillsynsvägledning, även i bokföringsfrågor och liknande.

Av 3 och 8 §§ myndighetsförordningen (2007:515) anger att en tillsynsmyndighet ska utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor. Avfall Sverige anser att det behövs ett samlat grepp i fråga om kompetensförsörjningen. Kompetensförsörjningsplaner på nationell och regional nivå, bör utredas närmare.

Behov av samverkan

Till det som anges i rapporten kan tilläggas att samarbetet kommuner emellan och internt i kommunen behöver förbättras, exempelvis mellan stadsbyggnadskontor och tillsynsmyndighet och mellan tillsynsmyndighet och renhållningsansvarig organisation. Avfall Sverige har fått positiv återkoppling från kommuner som utvecklat sådant samarbete inom avfallstillsynen.

Den stora kompetens och erfarenhet som finns inom kommunerna hos Avfall Sveriges medlemmar: de avfallsansvariga kommunala förvaltningarna och bolagen, ifråga om bedrivandet av avfallsverksamheter (bokföring med mera) bör komma till nytta i detta genom exempelvis generellt kunskapsutbyte mellan förvaltningarna. Det skulle vara av värde att klarlägga hur och i vilken utsträckning renhållningsorganisationen och tillsynsmyndigheten kan utbyta uppgifter, exempelvis genom samkörning av register, för en effektivare tillsyn över avfallshanteringen.

Ett utvecklat samarbete inom kommunens egen organisation och mellan myndigheter, kan alltså stärka tillsynen avsevärt.

Det finns en otydlighet i lagstiftningen och en osäkerhet hos tillsynsmyndigheter om deras befogenheter, vilken närmare utredning de kan utföra själva, hur denna får finansieras samt vilka befogenheter till tillträde som finns enligt 28 kap. miljöbalken för myndigheten och de myndigheten anlitar, eller exempelvis för en fastighetsägare enligt hyreslagen och annan civilrättslig reglering. Det är därför angeläget att tillsynsvägledningen uppmanar kommunerna att samarbeta mer internt inom sin egen organisation för att upptäcka, utreda och åtgärda felaktig avfallshandling inom kommunens gränser. Naturvårdsverket kan i vägledning om framtagande och innehåll av kommunens avfallsplan, ange hur planen kan utgöra ett stöd i arbetet.

Utvecklingsbehov för polismyndighetens arbete mot avfallsbrottslighet

Avfall Sverige, som tidigare föreslagit ett övervägande om att tillsynsmyndigheterna ska få uttrycklig rätt att delta i brottsplatsutredningen, kan konstatera att regeringen i juni har aviserat att detta ska utredas.

Avsnitt 5.1.1., 5.2.6, 7.2.1 och 7.7.1 A-skylt

Avfall Sverige avstyrker för närvarande förslaget om krav på A-skylt för yrkesmässiga tillståndspliktiga avfallstransporter.

Detta är ett krav som kommer att belasta seriösa verksamheter men som lätt undviks av oseriösa verksamheter. Konsekvenserna för kommunernas renhållningsorganisationer och taxekollektivet saknas dessutom i konsekvensbeskrivningen. Det kan vara praktiskt svårt att montera en A-skylt på alla typer av renhållningsfordon. På flertalet av dessa som tömmer kommunalt avfall baktill i fordonet finns mycket litet utrymme att fästa ytterligare en skylt bredvid registreringsskylten. Detta är visserligen en mindre fråga som kan lösas i detaljföreskrifter, men framförallt handlar kravet på A-skylt om att det utgör ytterligare en administrativ belastning som bör undvikas om den inte är tillräckligt motiverad och kan antas ge avsedd effekt.

Om verksamhetsutövaren har tillstånd att köra avfall, gäller tillståndet verksamhetens alla transporter som sker inom tillståndets ramar. En fast A-skylt kommer att vara monterad på samtliga verksamhetens fordon som kan komma att köra avfall, för att undvika sanktioner. Det innebär inte att avfall körs varje gång ett av fordonen används.

Flera A-skyltade transporter kommer alltså att vara tomma på avfall, samtidigt som avfallstransportörer som vill undvika myndigheternas granskning *inte* skyltar sina fordon, detta särskilt om länsstyrelsernas befogenheter att stoppa fordon kommer att begränsas till sådana med A-skylt. Det gör att nyttan av krav på A-skylt kan ifrågasättas. Rapporten nämner inte heller vilken erfarenhet eller effekt som skyltkravet gett i de länder som infört det. Mot bakgrund av den otillräckliga motiveringen detta måste Avfall Sverige avstyrka förslaget tills detta har utretts närmare.

Eftersom det är straffbart att lämna avfallet till någon utan tillstånd är det viktigt att avfallslämnaren enkelt kan kontrollera transportören. Det kan antas att en A-skyltning av ett företags fordon kan komma att tolkas av kunderna som att den som har A-skylt faktiskt också har tillstånd och rätt att transportera avfall, så att avfallslämnaren avstår från att kontrollera att så faktiskt är fallet. Därför bör det vara sanktionerat även att ha en A-skylt på fordonet utan att ha tillstånd att transportera avfall.

I rapporten föreslås en penningbot som kan utfärdas direkt på plats genom föreläggande om ordningsbot mot den som yrkesmässigt transporterar avfall utan föreskriven A-skylt, samt att storleken på en sådan ordningsbot behöver utredas närmare. Eftersom beloppen för ordningsbot är låga – 200 kr till 4000 kr eller gemensamt för flera brott högst 10 000 kr - är det tveksamt om penningböter är en effektiv sanktion mot någon annan än föraren själv. Avfall Sverige anser att om kravet på A-skylt genomförs, bör en effektivare miljöstraff också övervägas mot andra ansvariga aktörer vid en överträdelse. Det gäller också för A-skyltning när det inte finns något tillstånd för transporten.

Avsnitt 5.2 Förslag till nya regeringsuppdrag

5.2.4 Tillstånds- och anmälningsplikten för transporter

Avfall Sverige stödjer förslaget om en översyn av bestämmelserna om tillstånd- och anmälningsplikt för transport av avfall i avfallsförordningen (2020:614). En sådan översyn bör beakta och samordnas med yrkestrafiklagstiftningen, bland annat i relation till begreppet yrkesmässighet.

Mot bakgrund av propositionen *Ordning och reda på avfallet* beslutade riksdagen nyligen att det från och med den 1 januari 2023 är straffbart att överlämna avfall till någon som inte har gjort de anmälningar som krävs för avfallshanteringen (29 kap. 9 § miljöbalken, ändrings-SFS 2022:1100). Detta som tillägg till dagens straffbestämmelse som avser att lämna avfall till den som inte har de tillstånd som krävs. Avfall Sverige menar att det blir svårt för den enskilde avfallslämnaren att veta om transportören och mottagaren har gjort de anmälningar och har de tillstånd som behövs för det aktuella avfallet. Idag finns inte något komplett och lättillgängligt register att kontrollera mot. Länsstyrelserna har ett gemensamt register över meddelade tillstånd och utförda anmälningar om yrkesmässig avfallstransport (kontrolleraavfallstransportorer.se). Registret är dock inte känt bland allmänheten. Det behöver också kompletteras med åtminstone en generell information som med hänvisar till kommunen vad gäller avfall under kommunalt ansvar för att ombesörja borttransport.

Avfall Sverige menar därför att i den översyn av bestämmelserna om tillstånd- och anmälningsplikt för transport av avfall, som föreslås i den nu remitterade rapporten, bör lämpligen ingå förbättringar av det nationella registret.

Certifiering eller auktorisation som utförs av branschorganisation eller myndighet är ett annat sätt att ge avfallsproducenterna möjlighet att på ett enkelt sätt kontrollera att anlidade transportörer och mottagare har de tillstånd och har gjort de anmälningar som krävs och även i övrigt uppfyller lagstiftningens grundläggande krav. I energibranschen finns liknande frivilliga certifieringssystem, med syfte att mota bort de oseriösa verksamheterna och uppmuntra att kunder skriver avtal med de seriösa verksamheterna. Den viktigaste funktionen är konsumentskydd. Avfall Sverige menar därför att, som ett komplement eller alternativ till ett nationellt register, även ett certifieringssystem bör utredas.

5.2.5. Underlätta informationsutbyte mellan samverkande myndigheter

Avfall Sverige håller med om att tillsynsmyndigheterna behöver kunna utbyta information med varandra till exempel för att kunna följa avfallsflöden och aktörer. Även informationsflödet kommuner emellan samt mellan kommunens avfallsorganisation och tillsynsmyndigheterna behöver förbättras. Detta bör ingå i en sådan utredning som föreslås.

5.2.8 Brottsförebyggande rådet

Avfall Sverige välkomnar förslaget om uppdrag till Brottsförebyggande rådet att, i samverkan med myndigheter, bredda och fördjupa lägesbilden avseende brottslighet inom avfallsområdet. I uppdraget bör ingå att utreda vilka typer och mängder av avfall som produceras idag från vilka branscher och näringar. Detta kan även ge grund för nationella åtgärder för att minska mängden avfall som uppstår.

Avfall Sverige delar synpunkten om att mötet mellan den legala ekonomin och kriminella aktörer bör granskas och att dagens kontrollsystem behöver belysas närmare i jämförelse med ett etablerat och välutbyggt kontrollområde som exempelvis skattekontrollen.

Avsnitt 6.5 Åtgärder som övervägts

Kontantförbud

Avfall Sverige anser att det bör införas kontantförbud vid metallskrothandel för att förebygga metallstölder, nedskräpning och kabelbränningar. Redan i utredningen SOU 2014:72 föreslogs ett förbud mot kontanter, checkar och postväxlar vid handel med metallskrot, men förslaget genomfördes inte. Idag ser dock möjligheterna i betalningssystemen annorlunda ut och kontantförbud borde vara lättare att genomföra. Avfall Sverige välkomnar därför att regeringen den 16 juni i år beslutade om nya åtgärder mot miljöbrott som ett led i kampen mot den organiserade brottsligheten, bland annat att om utredning om hur kontantförbud vid handel med metallskrot ska kunna införas.

En ny statlig avfallsmyndighet

Enligt rapporten har inrättande av en ny central avfallsmyndighet övervägts och förkastats, med hänvisning till att avfallsfrågan är väldigt nära kopplad till samtliga miljö- och hållbarhetsfrågor och det skulle bli utmaningar att lyfta ut avfallsfrågan specifikt till en ny myndighet. Avfall Sverige håller med, men vill istället lyfta den återkommande frågan huruvida miljötillsynen ska vara statlig eller kommunal. Avfall Sverige anser den allt mer juridiskt och tekniskt komplicerade avfalls- och miljölagstiftningen ställer sådana krav på kompetensförsörjning, specialistkompetens och samordning, att en statlig miljötillsynsmyndighet med lokal- och regionalkontor, motsvarande Arbetsmiljöverket, borde övervägas. Denna skulle i så fall ta över såväl länsstyrelsernas som kommunernas tillsynsansvar. Tillståndsprövning av miljö- och vattenverksamhet skulle i sin helhet kunna åligga mark- och miljödomstolarna eller en självständig avdelning hos myndigheten. Frågan bör beröras i kommande utredning.

Generella föreskrifter

De minst riskfyllda avfallsbehandlingsverksamheterna (exempelvis förberedelse för återanvändning av grovavfall) kan regleras av föreskrifter och därmed inte behöva vara vara anmälningspliktiga. Regelförenkling ger ofta lägre kostnader för legal avfallshantering.

Åtgärder mot egenkontrollsystemets brister, tydliga mandat att stoppa pågående brott

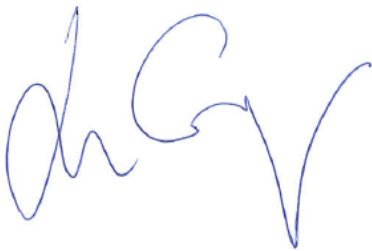
Avfall Sverige synpunkterna i rapporten om bland annat behovet av utredning, kompetensutveckling och tillsynsvägledning.

Proportionerliga påföljder, med mera

Avfall Sverige håller med om att påföljderna behöver stå i proportion till risken för miljöskador och andra konsekvenser och ser fram emot kommande utredning i saken.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till Andrea Hjärne, senior miljöjurist, andrea.hjarne@avfallsverige.se, telefon 040-69 35 66.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Lars Stjernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd